

در هوای آسمان

روزه؛ دیدگاهها و روی آوردها

لب فروبند از صدام و از سراب
سوی خوان آسمانی کن شتاب
دم به دم بر آسمان می‌دار می‌دار
در هوای آسمان رقصان چه زیبا

عنوان و نام پدیدآور
 مشخصات نشر
 مشخصات ظاهری
 فهرست
 وضعیت فهرست نویسی
 یادداشت

روزه: دیدگاه‌ها و روی آوردها
 جمعی از نویسندگان: به کوشش موسسه فرهنگی قرآن و عترت پیامبر اعظم (ص) ساری.
 ساری: نشر سردار شهید طوسی، ۱۳۹۶.
 ۱۵۲ ص.
 مجموعه مقالات: ۳.
 فنی
 کتابخانه.
 روزه: دیدگاه‌ها و روی آوردها.
 روزه (اسلام) -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
 Fasting -- Religious aspects -- Islam -- Addresses, essays, lectures
 رمضان -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
 Ramadan -- Addresses, essays, lectures
 موسسه فرهنگی قرآن و عترت پیامبر اعظم (ص)
 BP۳۸۸/۵۴ ۱۳۹۶
 ۴۹۷/۳۵۴
 ۴۷۳۳۸۳

عنوان دیگر
 موضوع
 موضوع
 موضوع
 رده
 رده
 رده
 رده

عنوان کتاب	دره نی آسمان (روزه: دیدگاه‌ها و روی آوردها)
به کوشش	موسسه فرهنگی قرآن و عترت پیامبر اعظم (ص) ساری
ناشر	نشر سردار شهید طوسی
شورای نظارت و ارزیابی انتشارات	دکتر محمد ابوبایی، دکتر رضا اسدیپور، دکتر فخرالدین اصغری آقمشهدی، دکتر حبیب‌السادات حسینی، محمدعلی دیانی، دکتر محمود دیانی، دکتر علی اصغر زکوی، دکتر محمد سرع، دکتر حکیمه السادات شریف‌زاده، دکتر محمد اسماعیل قاسمی طوسی، دکتر مصطفی جمال‌جو، دکتر مصطفی معلمی، دکتر رمضان مهدوی آزادبینی، دکتر سید علی هاشم خانعباسی، دکتر محمد یوسف‌پور
جذب مقالات	سید محسن دانش‌پژوه
امور فنی	محمدعلی دیانی
امور هنری	حسن علی‌پور
امور انتشارات	سعید قاسمی طوسی
ویراستار	محمد جواد دیانی
نوبت چاپ	اول - بهار ۱۳۹۶
قیمت	۱۲,۰۰۰ تومان
چاپ و صحافی	مجمع چاپ افست زارع

نشانی انتشارات: مازندران، ساری، پلوار امام رضا (ع)، کوچه آزادگان، موسسه پیامبر اعظم (ص) ساری | تلفکس: ۰۱۱-۳۳۲۸۳۱۷۵ | www.ipm Sari.ir

نشر سردار
 شهید طوسی
 موسسه فرهنگی قرآن و عترت پیامبر اعظم (ص) ساری

فهرست مطالب

روزه و انسان شناسی اسلامی	سخن ناشر	۷
روزه، انسان و آثار اجتماعی دکتر محمود ابوترابی	روزه و قرآن کریم و روایات	
۶۵	جستاری در آیات و روایات ناظر بر ماه رمضان	۱۱
۷۱	دکتر محمد اسماعیل قاسمی طوسی	
تبیین نقش روزه در تربیت و تکامل نفس انسانی دکتر کبری راستگو	بررسی آثار روزه بر مبنای روایات اسلامی دکتر سید علی هاشمی خانعباسی	۱۹
روزه و تربیت اسلامی	روزه و نهج البلاغه	
۷۷	روزه حقیقی از دیدگاه امام علی (ع) حسین روزبهی	۲۷
بررسی آثار تربیتی روزه دکتر حکیمه السادات شریف زاده	روزه و عرفان اسلامی	
روزه و روانشناسی اسلامی	نگاهی به تعالیم عارفان در باب روزه محمد علی دبانی	۲۹
۸۱	روزه داری و سلامت روان دکتر سپیده علیا عمادیان	
۸۵	روزه داری و سلامت روان از منظر روانشناسی دین دکتر سید علیا عمادیان	
روزه و جامعه شناسی اسلامی	روزه و اخلاق اسلامی	
۹۱	نگاهی کوتاه به تربیت جامعه شناسی ماه رمضان دکتر نادر رازقی	۳۹
۹۳	روزه به مثابه یک پدیده اجتماعی مرتضی رستمی	
روزه و سیاست اسلامی	روزه و فلسفه اسلامی	
۹۷	رهیافتی فلسفی به حقیقت روزه و رمضان دکتر محمود دبانی	۴۵
رمضان و سیاست در آئینه دولت کریمه سید حسین ولی پور زرومی	رویکرد فلسفی به جهان و انسان در راستای تبیین جایگاه روزه دکتر علی اصغر زکوی	۵۵

روزه و طب	
۱۳۳	روزه‌داری و مقوله تغذیه در افطار و سحر دکتر سیده صدیقه یوسفی
۱۴۱	نگاهی به مقوله حفظ سلامتی به وسیله روزه‌داری دکتر حافظ فاضلی

روزه و تربیت بدنی	
۱۴۵	نگاهی به پدیده‌های روزه‌داری و ورزش دکتر شادمهر میرداری

روزه و دفاع مقدس	
۱۵۲	ماه رمضان در دوران اسارت جواد صحرایی رستمی
۱۶۱	جستاری در انگیزه‌های مشترک جهاد و روزه محمد علی رضایی

روزه و تجربه بیرون مرزی	
۱۶۵	روزه و تجربه بیرون مرزی در کشور کانادا سید محمد علی رضایی

کتاب‌شناسی روزه	
۱۷۱	همدم بندگی سید محسن دانش‌پور

روزه و مدیریت اسلامی	
۱۰۱	تأثیر روزه‌داری بر عملکرد کارکنان در سازمان‌ها دکتر علیرضا زمانیان
۱۰۵	نگاهی به نقش روزه و ماه روزه در مدیریت میلاد کوران

روزه و اقتصاد اسلامی	
۱۰۷	اثرات ماه رمضان بر اقتصاد سید سیاوش ابوالقاسمی

روزه و هنر اسلامی	
۱۱۱	هنر اسلامی: تجلی خوشه چینی عرفان روزه دکتر مصطفی رستمی

روزه و ادیان	
۱۰۹	نگاهی به آیین روزه در ادیان ابراهیمی دکتر سید احمد میریان

روزه و ادبیات فارسی	
۱۲۳	جلوه‌های روزه و رمضان در ادبیات کهن رضا امینی
۱۲۷	نظری به جایگاه ماه رمضان در ادبیات معاصر حمید اکبری‌پور

سخن ناشر

در منظومه فکری و اعتقادی اسلام، برخی زمان‌ها و مکان‌ها به میزان انتساب به ذات مقدس الله (جل عظمت‌ه) دارای قداست و شرافت هستند. روح انسان به دلیل اضافه و نسبت با خداوند، شرافت یافته (حجر/ ۲۹؛ ص/ ۲۷) و خانه کعبه چون خانه خداست، مکان مقدس شده است (ابراهیم/ ۳۷) و مسجد نیز چون خانه خدا معرفی شده، قداست دارد (توبه/ ۱۸) و بارگاه ما و مضاجع شریف حضرت ختمی مرتبت (ص) و حضرات معصومین (ع) و اولیاء الهی به جهت بزرگی و علو مقام انسان‌های کامل، قداست یافته‌اند که شرف المکان بالمکین. روزها و ماه‌ها نیز گاه به همین دلیل شرافت می‌یابند. در این میان، ماه مبارک رمضان از آن جهت از مکان و شرافت برخوردار است که هم ماه خدا و هم ماه الله دانسته شده و هم ماه نزول آخرین کتاب آسمانی است و هم روزه در آن بر مومنان واجب شده است (بقره/ ۱۸۵).

جایگاه رفیع ماه رمضان در خطبه مشهور حضرت ختمی مرتبت به خوبی منعکس شده است که فرمود:
 أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّهُ قَدْ أَقْبَلَ إِلَيْكُمْ شَهْرُ اللَّهِ بِالْبَرَكَةِ وَالرَّحْمَةِ وَالْمَغْفِرَةِ؛ شَهْرٌ هُوَ عِنْدَ اللَّهِ أَكْبَلُ الشُّهُورِ وَأَيَّامُهُ أَفْضَلُ الْأَيَّامِ وَلَيَالِيهِ أَفْضَلُ اللَّيَالِيِ وَ سَاعَاتُهُ أَفْضَلُ السَّاعَاتِ؛ هُوَ شَهْرٌ دُعِيتُمْ فِيهِ إِلَى ضِيَافَةِ اللَّهِ وَ جُعِلْتُمْ فِيهِ مِنْ أَهْلِ كَرَامَةِ اللَّهِ أَنْفَاسُكُمْ فِيهِ تَسْبِيحٌ وَ تَوَكُّدٌ فِيهِ عِبَادَةٌ وَ عَمَلُكُمْ فِيهِ مَقْبُولٌ وَ دَعَاؤُكُمْ فِيهِ مُسْتَجَابٌ. فَاسْأَلُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ بِنِيَّاتٍ صَادِقَةٍ وَ قُلُوبٍ طَاهِرَةٍ أَنْ يُؤَفِّقَكُمْ لِصِيَامِهِ وَ تِلَاوَةِ كِتَابِهِ فَإِنَّ الشَّقِيَّ مَنْ حَرَّمَ غُفْرَانَ اللَّهِ فِي هَذَا الشَّهْرِ الْعَظِيمِ.

وَ اذْكُرُوا بَجْوعَكُمْ وَ عَطَشَكُمْ فِيهِ جُوعَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ عَطَشَهُ وَ تَصَدَّقُوا عَلَى فَقَرَائِكُمْ وَ مَسَاكِينِكُمْ وَ وَقَرُوا كِبَارَكُمْ وَ اَزْحَمُوا صِغَارَكُمْ وَ صَلُّوا اَزْحَامَكُمْ وَ احْفَظُوا اَلْسِنَتَكُمْ وَ غَضُّوا عَمَّا لَا يَجِلُّ النَّظَرُ اِلَيْهِ اَبْصَارَكُمْ وَ عَمَّا لَا يَجِلُّ الْاِسْتِمَاعُ اِلَيْهِ اَسْمَاعَكُمْ وَ تَحَنَّنُوا عَلَى اَيِّتَامِ النَّاسِ يَتَحَنَّنْ عَلَى اَيِّتَامِكُمْ وَ ثَوَّبُوا اِلَى اللَّهِ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَ اَزْفَعُوا اِلَيْهِ اَيْدِيَكُمْ بِالْاَدْعَاءِ فِي اَوْقَاتِ صَلَاتِكُمْ فَإِنَّهَا أَفْضَلُ السَّاعَاتِ يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِيهَا بِالرَّحْمَةِ اِلَى عِبَادِهِ يُجِيبُهُمْ إِذَا نَاجَوْهُ وَ يُبَلِّغُهُمْ إِذَا نَادَوْهُ وَ يُعْطِيهِمْ إِذَا سَأَلُوهُ وَ يَسْتَجِيبُ لَهُمْ إِذَا دَعَوْهُ.

اَيُّهَا النَّاسُ! اَنْفُسَكُمْ مَرْهُونَةٌ بِاَعْمَالِكُمْ فَفَكُّوْهَا بِاسْتِغْفَارِكُمْ وَ ظَهُورَكُمْ ثَقِيلَةٌ مِنْ اَوْزَارِكُمْ فَخَفِّقُوا عَنْهَا بِطَوْلِ سُجُودِكُمْ وَ عَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ اَقْسَمَ بِعِزَّتِهِ اَنْ لَا يَعْذَّبَ الْمُصَلِّينَ وَ السَّاجِدِينَ وَ اَنْ لَا يَرَوْعَهُمُ النَّارُ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ.

اَيُّهَا النَّاسُ مَنْ قَرَأَ مِنْكُمْ صَائِمًا مُؤْمِنًا فِي هَذَا الشَّهْرِ كَانَ لَهُ بِذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ عَشْرُ نَسَمَةٍ وَ مَغْفِرَةٌ لِمَا مَضَى مِنْ ذُنُوبِهِ.

... قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ (ع): سَمِعْتُ خَلِيفَةَ رَسُولِ اللَّهِ مَا أَفْضَلَ الْأَعْمَالِ فِي هَذَا الشَّهْرِ فَقَالَ يَا أَبَا الْحَسَنِ أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ فِي هَذَا الشَّهْرِ الْوَرَعُ عَنْ مَحَارِمِ اللَّهِ (و انزل الشيعة ج: ۱۰ ص: ۳۱۴).

«ای مردم! همانا ماه خدا، همراه با برکت، رحمت و آمرزش، به شما روی آورده است؛ ماهی که نزد خدا برترین ماه هاست و روزهایش برترین روزها، شبهایش برترین شبها و ساعاتش برترین ساعات است. ماهی است که در آن به میهمانی خدا دعوت شده‌اید و از سایه کائنات امت الهی قرار داده شده‌اید. نفس‌هایتان در آن، تسبیح اس، خوابتان در آن، عبادت، عملتان در آن، پذیرفته و... ایتان در آن، مورد اجابت است. پس با نیت‌های راست و دل‌های پاک، از پروردگارتان بخواهید تا برای ره‌روان آن و تلاوت کتاب خویش، توفیقتان دهد؛ چرا که بدبخت، کسی است که در این ماه بزرگ، از آمرزش الهی محروم بماند.

با گرسنگی و تشنگی خود در این ماه، گرسنگی و تشنگی روز قیامت را کنید؛ به نیازمندان و بینوایان صدقه بدهید؛ به بزرگان خود احترام، و بر کوچک‌هایتان ترحم، و به بستگانتان نیکی کنید؛ زیانتان را نگه دارید؛ چشم‌هایتان را از آنچه نگاه به آن حلال نیست، ببوشانید؛ گوش‌هایتان را از آنچه شنیدنش حلال نیست، فرو بندید؛ به یتیمان مردم، محبت کنید تا بر یتیمان شما محبت ورزند.

از گناهانتان به پیشگاه خداوند توبه کنید؛ در هنگام نمازها، دستانتان را بر آستان او به دعا بلند کنید، که آن هنگام (وقت نماز)، برترین ساعت هاست و خداوند با نظر رحمت به بندگان می نگرد و هر گاه با او مناجات کنند، پاسخشان می دهد و چون او را صدا بزنند، جوابشان می گوید و چون او را بخوانند، اجابتشان می کند. ای مردم! جان‌های شما در گرو کارهای شماست، پس با طلب آموزش، آن‌ها را آزاد سازید؛ و پشت‌های شما از بار گناهانتان سنگین است، پس با طول دادن سجده‌های خود، آنها را سبک کنید، و بدانید که خداوند که یادش والاست به عباد خود، سوگند خورده است که نمازگزاران و سجده کنندگان را عذاب نمی کند و در روزی که مردم در پیشگاه پروردگار یگانه [برای حساب] می ایستند، آنان را با آتش، هراسان نمی سازد. ای مردم! هر که از شما در این ماه، روزی را افطار دهد، پاداشش او برای آن عمل نزد خدا، همچون آزاد کردن یک برده و آموزش گناهان گذشته اوست.

... من (امیرالمومنین علیه السلام) برخاستم و گفتم: ای پیامبر خدا! برترین کارها در این ماه چیست؟ فرمود: ای ابو الحسن! برترین کارها در این ماه، پرهیز از حرام‌ها، الهی است».

بهره مندی از فیوضات و برکات این ماه، مستلزم صرفت و آگاهی بیشتر نسبت به جایگاه این ماه و ابعاد روزه و شناختن روزه واقعی و کامل، و نیز آثار متنوع جسمی، روحی، روانی، معنوی، اخلاقی، فردی و اجتماعی آن است.

نشر سردار شهید طوسی، وابسته به موسسه فرهنگی قرآن و عترت، با «اعظم (ص) ساری، با رسالت فرهنگی، آموزشی و پژوهشی، در راستای اهداف عالیه خود، یعنی گسترش و عمیق آموزه‌های قرآن و اهل بیت (ع) متناسب با نیازهای فکری روز، در خرداد ماه ۱۳۹۶، و در آستانه ماه مبارک رمضان، مسئله روزه و ابعاد گوناگون آن را دست‌مایه یک کار علمی قرار داده است. اما این بار روی تبیین جایگاه ماه مبارک رمضان به شیوه‌ای متفاوت وارد عرصه شد به این ترتیب که طرحی را با عنوان: «در هوای آسمان، روزه، دیدگاه‌ها و روی آوردها» را برنامه ریزی نموده، و با استخراج موضوعات متنوع با محوریت روزه، از متخصصان و اساتید حوزه و دانشگاه در تخصص‌های گوناگون دعوت کرد تا به خامه خود، ابعاد روزه را به جست‌وجو و کنکاش پردازند. آنچه پیش روی مخاطبان گرامی است تلاش این محققان ارجمند است

که بدون هر گونه چشم داشتی، تنها به عشق گسترش معارف الهی و قرآنی، قلم به دست گرفته و نتیجه تحقیقات خود را در اختیار قرار داده اند.

امید است این اثر به سهم خود، نیاز فکری مخاطبان گرامی را از جنبه‌های گوناگون پاسخ دهد و شروعی باشد برای کارهای عمیق‌تر در پاسخ به نیازهای فکری و رفتاری جامعه در راستای فهم معارف دین با هدف تحقق سبک زندگی اسلامی.

علی اصغر زکوی

مدیر مسئول نشر سردار شهید طوسی

www.ketab.ir